

Høringsnotat om forslag til endringer i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport, §§ 3 og 3a

1. Innledning

I dette høringsnotatet foreslår departementet endringer i §§ 3 og 3a i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport av 13. desember 2000 nr. 1253¹. Nærmere bestemt:

- Sette inn 2. til og med 6. ledd i § 3, som ved en inkurie falt ut ved siste endring² av paragrafens 1. ledd som trådte i kraft 01.01.22. Dette er en teknisk endring og gjøres uten nærmere omtale nedenfor. Teksten i disse leddene går frem av vedlegget.
- Endre ordlyden i § 3a, 2. ledd for å klargjøre ansvarsfordeling og rapporteringskrav i forbindelse med innkreving av avgift på direktelandinger i utlandet av fisk fanget av norske fiskefartøy.

Høringsfristen er 6 uker, og det bes om innspill innen 27.12.22.

2. Bakgrunn

Norges sjømatråd AS (Sjømatrådet)

Sjømatrådet er et statlig aksjeselskap 100 prosent eid av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Selskapet skal øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen og fremme verdien av norsk sjømat gjennom felles markedsføring, arbeid med markedsinformasjon, markedsadgang, PR/informasjon og beredskap. Det skal videre søke å utvikle nye og etablerte markeder samt fremme og sikre omdømmet av norsk sjømat.

Sjømatrådets virksomhet finansieres gjennom en lovpålagt markedsavgift på eksportverdien av norsk sjømat og en årlig avgift til Sjømatrådet på 15 000 kroner som betales av den enkelte eksportør som er registrert. Markedsavgiften varierer med fiskeslag og bearbeidingsgrad og er fastsatt i forskrift om eksport av fisk og fiskevarer, jf. detaljer nedenfor. Selskapet hadde i 2021 en inntekt på 458,3 mill. kroner fra markedsavgiften. Prognosene for 2022 tilsier at inntekten fra markedsavgiften vil utgjøre 562 mill. kroner. De økte inntektene er primært en følge av prisøkning i kategorien laks/ørret.

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF)

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering AS (FHF) er et statlig aksjeselskap 100 prosent eid av Nærings- og fiskeridepartementet. FHF finansierer forsknings- og utviklingsoppgaver som fiskeri- og havbruksnæringen ønsker gjennomført. FHF finansieres av en FoU-avgift på 0,3 pst. av eksportverdien av sjømat.³ Inntektene fra FoU-avgiften utgjorde 362,8 mill. kroner i 2021. Prognosen for inntekt i 2022 er 437,5 mill. kroner.

Selskapet tar initiativ til og finansierer FoU-prosjekter med generell nytteverdi for marin næring, som hovedregel innen sjømatsektorer som ilegges FoU-avgift. Midlene gis som tilsagn til FoU-leverandører basert på FHF's strategier, utarbeidet i dialog med næringen.

¹ [Forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport - Lovdata](#)

² Trådte i kraft 1. januar 2022.

³ Satsen er lik for alle kategorier sjømat.

Gjeldende regelverk for eksport

Avgiften på fiskeeksport fra Norge som innkreves i medhold av fiskeeksportloven består av en markedsavgift som finansierer Sjømatrådets arbeid og en forskningsavgift som kanaliseres til FHF. Eksportavgiften beregnes av «Fritt om bord-verdien» (FOB-verdien) av eksportert fisk og fiskevarer. Det er Tolletaten som er avgiftsmyndighet, jf. fiskeeksportforskriften § 6, 6. ledd, FoU-avgiftsforskriften § 1, 4. ledd og samordningsforskriften § 3, 1. ledd.

Per i dag gjelder følgende avgiftssatser som finansierer Sjømatrådets og FHF's virksomhet:

- a) 1,05 pst. for fisk, krepsdyr og bløtdyr som hører under tolltariffens posisjoner 03.01 til 03.08 og 16.05, med unntak av produkter nevnt i bokstav b, c og d.
- b) 0,6 pst. for laks og ørret som hører under tolltariffens posisjoner 03.01 til 03.05, med unntak av varer som omfattes av bokstav d.
- c) 0,8 pst. for sild, vassild, makrell, lodde, kolmule, taggmakrell (hestemakrell), øyepål og brisling, som hører under tolltariffens posisjoner 03.01 til 03.05, med unntak av varer som omfattes av bokstav d.
- d) 0,3 pst. av avgiftsgrunnlaget for varer som omfattes av tolltariffens posisjon 03.09, 15.04 og 16.04, underposisjon 0511.91 samt varenummer 15.16.1012, 15.16.1020, 16.03.0020, 23.01.2010 og 23.01.2090.

3. Endringsforslag i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport

Bakgrunn

Direkte landinger i utlandet er fisk som er fisket av norske fiskefartøy som ikke er innom det norske tollområdet, men leveres rett til utlandet eller til utenlandske fartøy. Ettersom fisken ikke er innom tollområdet, er det ikke utførsel etter tollregelverket og derfor heller ikke deklareringsplikt etter tolloven. Fiskeeksportloven § 1 definerer denne fisken som norsk, og definerer de direkte landingene av norsk fisk som eksport. Det skal derfor betales fiskeeksportavgift av disse leveransene.

Nærings- og fiskeridepartementet antar at det kan være større mengder fisk som ikke deklarerer som eksport på riktig måte. Dette på bakgrunn av at Tolletaten har funnet avvik mellom fangstdata og deklarerert fangst på 180 000 tonn over en 3 årsperiode. En forskriftsendring foretatt i 2015 skapte rom for tolkning av hvorvidt direkte leveranser i utlandet skal deklarerer eller ikke. En presisering i forskriftsverket er derfor nødvendig. Unnlattelse av å deklarerer direkte landinger av fisk svekker inntektsgrunnlaget til Sjømatrådet og FHF. Videre har slike mulige avgiftsunndragelser en konkurransevridende effekt.

All førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser skal skje gjennom eller med godkjenning av et fiskesalgslag, jf. fiskesalgslaglova. Dette gjelder også for fisk som leveres direkte til utlandet. Fiskesalgslagene krever inn omsetningsavgift og gjennomfører kontroll med fangstene og har dermed god oversikt over alle direkte landinger. Praksis har i hovedsak vært at fiskesalgslagene deklarerer på vegne av rederiene ved direkte landinger og dermed betaler eksportavgiften. Fiskesalgslagene har imidlertid ingen plikt til å betale fiskeeksportavgift på vegne av rederiet, med mindre salgslaget anses som eksportør for den aktuelle direktelandingen.

Den gang Fiskeri- og kystdepartementet arbeidet med å løse problemet med unndragelser av fiskeeksportavgift ved direkte landinger i utlandet. Løsningen som ble gjeldene fra 2010 førte til at salgslagene fikk rapporteringsplikt om direkte landinger de ikke selv var oppgavepliktige for. Denne rapporteringsplikten ble hjemlet i et nytt ledd i samordningsforskriften (§ 3a). Når Tolletaten fikk informasjon om direkte landinger fra fiskesalgslagene, kunne de enkelt kreve inn avgiften. Denne løsningen fungerte etter det NFD forstår godt i perioden 2010 - 2015.

I 2015 førte en omorganisering av ansvarsfordelingen mellom Tolletaten og Skatteetaten og endrede tilganger til deklareringsystemer til at forskriftens § 3a måtte endres etter anmodning fra Finansdepartementet. Ordlyden i § 3a slår ikke eksplisitt fast hvem som er eksportør, eller om salgslagene har plikter knyttet til å deklare fangster på vegne av rederiene. I mange tilfeller er imidlertid salgslaget den reelle eksportøren, og skal derfor betale fiskeeksportavgift. I de tilfeller hvor salgslagene ikke er eksportøren er det rederiet som er eksportør, og de er da avgiftspliktige.

Forslag om presisering i § 3a

Det foreslås at regelverket knyttet til direkte landinger av fisk i utlandet konkretiseres slik at fiskesalgslagene får en plikt til å deklare eksporten og innbetale eksportavgift for fiskeeksport på vegne av rederiene. I perioden 2010 – 2015 fremgikk det eksplisitt av forskriftsverket at eksportør var oppgavepliktig og at fiskesalgslagene, i de tilfelle de ikke var eksportør, måtte sende rapporter til tollmyndighetene.

En presisering som nevnt over gjøres ved at den foreslåtte endringen i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport, § 3a, foretas. Dette vil klargjøre i forskriften at det er salgslagene som skal være deklarasjonsansvarlig. Det anses som hensiktsmessig og vil være forenkling for Tolletaten, som da kan foreta kontroll i lys av deklarasjoner fra salgslagene.

Leveransene deklarerer på en utførselsdeklarasjon med prosedyrekode for direkte levering til utlandet, og ellers etter de regler som fremgår av tollforskriften § 4-11-1. Slike leveranser skal rapporteres fortløpende med mindre andre tillatelser er gitt av tollmyndighetene. Grunnlaget for avgiften og statistisk verdi som deklarerer skal være varens verdi ved levering.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

I den grad det er unnlatt å opplyse om direkte landinger i utlandet av fisk fisket av norske fartøy utenfor det norske tollområdet vil presiseringen av salgslagenes opplysnings- og rapporteringsplikt lede til at det vil bli betalt eksportavgift for denne fisken. Salgslagene må etablere nødvendige rutiner for rapportering med tanke på deklaring av eksportavgift. Sjømatrådet og FHF får de inntektene fra eksportavgiften som tilfaller hver av dem iht samordningsforskriften. Forslaget vil ikke ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for Tolletaten, Skatteetaten eller NFD.